БЛАГОВІСТ

PL ISSN 1427-1370

Інформаційний Бюлетень Української Греко-Католицької Церкви в Польщі

Рік XXXV • № 06–07 (401) 2026 р.

«Ми сьогодні прибули тут як паломники з проханнями про милосердя»

Тридцять років тому перед ярославською ратушею був встановлений символічний іконостас, на якому було прикріплено ярославську чудотворну ікону «Милосеря Двері»*. Був це день **18 травня 1996 року** і наша Церква в Польщі закінчувала ряд раніше запланованих торжеств присвячених 400-літтю Берестейської Унії.

Того дня, що його пам'ятаємо як знакову дату в повоєнній історії нашої Церкви в Польщі, мала відбутися урочиста подія, тобто коронація чудотворної ікони папськими коронами, що їх до Ярослава привіз з собою з Апостольської Столиці легат Папи Римського Івана Павла II архиєпископ Ахілле Сільвестріні, префект Конгрегації до справ Східних Церков. Коронація відбулася (в неділю) в день празника Преображення Господнього — храмового свята ярославського собору. Урочистий обряд коронування чудотворної ікони здійснили спільно Кардинал Ахілле Сільвестріні та Митрополит Іван Мартиняк. Урочиста подія відбулася за участю багатьох прочан з Польщі й, зокрема, з України.

17 вересня 1996 року до катедри Святого Івана Хрестителя в Перемишлі відбулася інтронізація Владики Івана Мартиняка на Митрополита Перемишсько-Вршавської Митрополії. У повідомленні Апостольської Нунціятури від **31 травня 1996 р.** читаємо: «Святіший Отець Іван Павло II — в дусі пастирського піклування про Церкву у всіх обрядах — рішив про цілісну реорганізацію душпастирсько-адміністраційних структур цього обряду:

1. Покликав Церковну Провінцію (Митрополію) греко-католицького (візантійсько-українського) обряду і надав їй назву «**Перемишсько-Варшавська Митрополія**».

2. Назначив:

а) Архиєпископом Митрополитом Перемишсько-Варшавським греко-католицького (візантійсько-українського) обряду єпископа Івана **МАРТИНЯКА**, дотеперішнього Перемиського єпископа цього обряду

б) Єпископом Вроцлавсько-Ґданським греко-католицького (візантійсько-українського) обряду митрата Теодора МАЙКОВИЧА, дотеперішнього Генерального

(Закінчення на 1 сторінці)

Різдво Івана Хрестителя

— 24 червня

Іван Предтеча — один з трьох, народження якого особливо вшановується Церквою. Іван був «перед Христом» і народився за півроку до Ісуса. І саме до його матері — Єлизавети — приходила Богородиця, що їй Єлизавета співала «Радуйся…» і що від її присутності в лоні здригнулося дитя — це і був Іван. Тому від початків формування сакрального мистецтва в християнстві зображення Предтечі було обов'язково присутнє в кожному храмі.

Івана Предтечу особливо шанували у давньоруські часи. Свідченням цього є велика кількість храмів, які брали його покровительство, про це згадано у Києво-Печерському Патерику та у Літописі Руському. А у Іпатіївському літописі, до прикладу, сказано, що Володимир Великий, після свого хрещення, у Корсуні, в центрі міста поставив на горі церкву на честь цього святого. Наприкінці

(Закінчення на 4 сторінці)

«Ми сьогодні прибули тут як паломники з проханнями про милосердя»

(Продовження з 1 сторінки)

Вікарія Перемиської єпархії цього обряду».

* * *

Так, отже, в суботу **16 травня 2026 р.**, в ярославському храмі Преображення Господнього наша Церква відзначала кілька знаменних дат:

— 30 літ від заснування Перемисько-Варшавської Митрополії;
— 30 літ від заснування Вроцлавсько-Ґданської Єпархії;
— 30 літ коронації ярославської чудотворної ікони «Милосердя Двері» папськими коронами.

Глава УГКЦ в Польщі, Митрополит Мартиняк тоді, перед 30 роками, сказав, серед іншого, до учасників свята в Ярославі знаменні слова: ***Сьогодні для нас великий і радісний день. Людських сердець не обмежує границя. Ми ж діти Володимира, діти його хрещення, єдиної, нерозділимої Церкви. В Бересті наші владики відновили єдність. Там був початок великої Європи. Там був християнський край і народ. Ми завжди до них стреміли.***

16 травня 2026 року, до Ярослава знов з'їхалися прочани, щоби разом і спільно подячно помолитися перед чудотворною іконою за дар 30 літ існування й праці митрополії, а також за український народ, що п'ятий рік вже терпить війною з вини ворожого сусіда. На цей раз паломників, громадян України, була більшість.

До Ярослава, щоби помолитися разом з прочанами та особисто з ними зустрінутися, прибули владики з Польщі, а також з України й Словаччини. Присутні були представники Римо-Католицької Церкви. На даний раз усі молилися в реставрованому ярославському греко-католицькому

Владика Аркадій Трохановський виряджає ікону «Милосердя Двері» до своєї єпархії.

храмі Преображення Господнього. Були це: ***Блаженніший Святослав Шевчук, Митрополит Євген Попович, Владика Аркадій Трохановський, Владика Володимир Ющак, Владика Марюш Дмитерко, Владика Петро Крик, Владика Андрій Хім'як, Владика Василь Тучапець, Владика Володимир Фірман, Владика Йосиф Мілян, Владика Микола Семенишин, Владика Михайло Бубній, Владика Тарас Сеньків, Владика Ярослав Приріз, Владика Йона Максім, Архиєпископ Адам Шаль.***

«Всі події з минулого нашого народу, які ми згадуємо, є неначе запевненням того, що двері Божого Милосердя, постать Пречистої Діви Марії сьогодні усіх чекає, сьогодні подає нам те милосердя, якого просимо. Вона на своїх руках несе і показує нам того свого сина, у якому ми можемо сьогодні побачити невидимого Отця... Можливо, що усі ті події з давньої та сучасної історії приготували нас до тих страшних жахіть повномасштабної війни. Ми сьогодні як паломники приходимо з проханням про милосердя. Я сьогодні привіз з Києва крик і плач матерів, старших людей, дітей. Ми в цих днях переживаємо дні жалоби. У саме свято Фатімської Богородиці, 13 травня відбувся найдовший і наймасовіший удар з повітря по Україні. Вся Україна горіла, зі сходу до заходу.

Ми сьогодні просимо: ***Мати Божа, подай нам Боже милосердя, дай нам відчути, що ми не є сироти, чужинці на своїй землі»*** — сказав у проповіді до прочан і біженців Блаженніший Святослав.

Урочистий день в ярославському соборі закінчився процесією з копією ікони довкола храму та її прощанням на виїзд до Ольштинсько-Ґданської Єпархії, де відвідуватиме вона всі греко-католицькі парафії на поселенні.

текст і світлини — ред. Богдан Тхір

Молитва до Ярославської Богородиці "Милосердя Двері"

«Царице наша, Пречиста Діво Маріє — Милосердя Двері! Оце, покірно припадаємо перед престолом Твоєї Слави у надії, що виблагаємо Твого милосердя, одержимо ласки та потрібну поміч і оборону у щоденних нещастях, не ради наших заслуг — бо на них не числимо — але заради Твоєї безмірної материнської любові.

Пречиста Діво Маріє, коли Син Твій і наш Спаситель, висічи на хресті, віддав нас Тобі за дітей, а Тебе за Матір нашу, тоді Ти стала нашою неустанною Заступницею. Тому благаємо Тебе: спо-

Блаженніший Святослав Шевчук— Отець і Глава Української Греко-Католицької Церкви.

глянь милосердним оком на наші скорботи, болі та тривоги. Не погордуй нами у наших потребах та випроси у Твого Сина для нас прощення гріхів, мир, спокій та зцілення душі і тіла.

Охороняй нас Своїм святим Покровом від усякого лиха, видимих і невидимих ворогів, і будь нам дорогою до спасіння. Амінь».

Довідка

* Ікона «Милосердя Двері» — чудотворна Богородична ікона іконописного типу Одигітрія *(один із іконографічних типів Богородиці, де вона тримає на руках Дитятко Ісуса — рукою Марія вказує на Спасителя, підкреслюючи, що істинний шлях — це віра та служіння Христу)*, типова для українського іконопису першої половини XVII століття.

За висновками дослідників ікона була написана у першій половині XVII століття, а згодом її кілька разів перемальовували.

(Закінчення на 14 сторінці)

Різдво Івана Хрестителя

(Закінчення з 1 сторінки)

XI ст. біля північної сторони Києво-Печерського Успенського собору, коштом боярського сина Захарія, звели церкву святого Івана Предтечі, а пізніше, за ігумена Івана, біля північно-західного рогу Успенського собору збудували Іванівську хрещальню. У Керчі у X-XI стт. був храм Івана Предтечі — одна з найдавніших пам'яток раннього середньовічного будівництва на півострові. У Новгороді у 1127 р. був закладений храм Івана Предтечі на Опоках. Та й найдавніший храм у Львові, який збережений ще з княжої доби, теж носить ім'я Івана Хрестителя.

* * *

Коли на землі народжується добра людина, то це є свято для всіх, і Церква його вшановує після смерті, як приклад для інших. Святий Іван Хреститель був тим святим, народженню якого раділа уся земля. Тому він один із трьох осіб, у яких вшановуємо не тільки їхню смерть, але і народження. Історія знає багато видатних людей. Великі люди серцем і розумом приходять і відходять, а історія пам'ятає їх завжди.

Іван Хреститель був покликаний Богом на пророка і перше благословення на цю велику місію отримав вже в лоні своєї матері словами привіту, що пролунали з уст Богородиці, в день відвідин Нею його матері: „І як почула Єлисавета привіт Марії, здригнулася дитина в її лоні" *(Лк. 1, 41)*, „бо він буде великий в очах Господніх; …і сповниться Духом Святим вже з лона матері своєї" (Лк. 1, 15).

Не знаємо де саме і як пройшло дитинство Хрестителя. Євангелист Лука лише згадує, що до початку своєї прилюдної діяльності Іван перебував на пустині в молитві і пості. Передання каже, що під час знищення Іродом немовлят менше двох років, Єлизавета була змушена ховатися з дитиною на пустині. Завдаток великого духа, подібного до пророка Іллі, та мудрості людської і божої він отримав від Бога у великій мірі через своїх праведних батьків: „Вони були обоє справедливі перед Богом і виконували всі заповіді та накази Господні бездоганно" *(Лк. 1, 6)*.

Приклад праведного життя і молитви батьків Івана — Захарії і Єлизавети, виразно вплинув на виховання у нього великої ревності і любові до Бога. Під час своєї прилюдної діяльності, всім хто до нього приходив, Хреститель звертав увагу на приклад життя. Він картав неморальну поведінку тодішнього царя Ірода, який способом свого життя давав недобрий приклад для людей. Для Хрестителя були важливі не тільки слова, але й приклад життя. Тому він говорив до тих, що приходили до нього за порадою: „Люди питали його: „Що ж нам робити?" Він відповів їм: „Хто має дві одежі, нехай дасть тому, що не має. А хто має харч, нехай так само зробить." Прийшли також митарі христитись і йому мовили: „Учителю, що маємо робити?" А він сказав їм: „Нічого більше понад те, що вам призначено, не робіть. „Вояки теж його питали: „А ми що маємо робити?" Він відповів їм: „Нікому кривди не чиніть, фальшиво не доносьте і вдовольняйтесь вашою платнею" (Лк. 3, 10–14).

Приклад батьків, вчителів відіграє важливу роль і становить дві третіх всіх старань у вихованні дітей. Народна мудрість каже: „Слово повчає, а приклад потягає". Добрий приклад помагає дітям пов'язати слова з вчинками, теорію з дійсністю, переконатися у їхній правдивості. Приклад життя — найкраще духовне світло, яке допомагає молодій людині пізнати правду, прийняти її у своє життя і нею жити.

Багато своїх дарів Бог дає людям через ближніх, а дітям через батьків. Християнський приклад батьків на ділі об'являє дітям існування Бога і його ознаки: любов, доброту, опіку: „Так нехай світить перед людьми ваше світло, щоб вони, бачивши ваші добрі вчинки, прославляли вашого Отця, що на небі" *(Мт. 5, 16)*.

Коли згадую своє дитинство, мої батьки від ранку до вечора проводили на роботі, тому мали мало часу говорити на релігійні теми. Але кожного дня зранку і вечором вони молилися і кожної неділі ми ходили до храму на Святу Літургію. Приклад їхнього життя запам'ятався мені назавжди, сильніше ніж слова.

Це трапилось у воєнний час. В зимовий час дітей перевозили з розбитого будинку у інший дитячий будинок по гірській місцевості. По дорозі машина поламалася, чи замерзли механізми, і далі довелося йти пішки. На середині дороги трапилась стрімка гірська річка, яку діти не могли самі перейти. Залишитись значило замерзнути і померти. Їх супроводжував солдат-інвалід, що на війні втратив руку. І ось ця скромна і проста людина перенесла на собі всіх дітей через крижану і бурхливу воду. Вони дійшли до теплого дитячого притулку і були врятовані, але цей солдат захворів і помер.

Через багато років один з врятованих хлопців став визначним керівником, відомою в країні людиною. На міс-

Св. Іван Предтеча (монастир Отців Василіян, Венґожево).

ці, де цей солдат їх переніс через річку, він встановив пам'ятник. Безіменний пам'ятник людської жертовності.

„Вся різниця між поганими і добрими людьми в тому, що в перших власні інтереси перевищують суспільні. Тоді як другі здатні жертвувати своїм власними добром заради інших" (Жюльєн-Офре Ламетрі).

Живий і великий приклад служіння Богові і людям показав своїм життям святий Божий пророк, а це повинно і всіх нас спонукувати до наслідування твердості його віри, любові до Бога і піклування про спасіння також наших ближніх, як про своє особисте, щоб колись і нам за це отримати велику нагороду, бути прийнятими в оселі Небесного Отця, які Він приготував для всіх тих, котрі люблять Господа і належно виконують Його святу волю! Амінь.

о. Михайло Чижович, редемпторист

У Поршевицях відбулися реколекції для духовенства Перемисько-Варшавської Митрополії

7 травня поточного року в реколекційному центрі в Поршевицях добігли кінця щорічні духовні вправи для священнослужителів Перемисько-Варшавської Митрополії УГКЦ у Польщі. Духовним провідником-реколектантом був Владика Марюш Дмитерко, єпископ-помічник

Вроцлавсько-Кошалінської Єпархії.

В останній день реколекцій архиєрей виголосив дві глибокі науки, які стали кульмінацією духовних роздумів та своєрідним дороговказом для душпастирів перед їхнім поверненням на парафії.

Гріх, сучасні ідоли та необхідність постійного навернення

Передостання наука Владики Марюша була присвячена темі священничого навернення. Архиєрей нагадав, що священник, будучи взятим з-поміж людей, сам несе тягар людської немочі, а тому потребує безупинного навернення. Гріх засліплює серце, він є абсурдним і розриває живі відносини з Господом. Диявол постійно намагається переконати людину в її самодостатності та заразити логікою цього світу.

Особливу увагу владика звернув на специфічні спокуси священничого стану — так званих сучасних «ідолів», яких душпастир часом ставить на місце Бога. Серед них: ідол індивідуалізму та ізоляції, ідол надмірного комфорту та «святого спокою», ідол втечі від проблем через залежності, а також ідол клерикалізму. Згадавши діагнози Папи Франциска щодо «духовних хвороб» (таких як духовний Альцгеймер чи екзистенційна шизофренія), реколектант закликав отців не боятися ставати у правді.

Шлях до відновлення, за словами владики, лежить через глибоке життя Божим Словом, ревну катехизацію та власну регулярну сповідь. «Священник це грішник, який мусить стояти у правді. Нам потрібно першими бігти до джерела Божого милосердя» — наголосив єпископ, закликавши братів у священстві не соромитися сповідатися, щоб із чистим серцем служити Пресвяту Євхаристію.

Покликання як щоденний іспит любові

У своїй заключній реколекційній науці Владика Марюш розкрив суть священничого покликання як найвищого дару Пресвятої Трійці. Спираючися на Євангеліє, він нагадав, що справжня радість душпастиря має полягати не в зовнішніх успіхах чи видимій владі над злими духами, а в тому, що його ім'я «записане на небі».

Покликання, це не подія минулого, а щоденний діалог із Христом. У моменти криз, сумнівів чи втоми Господь приходить до священника з тим самим запитанням, яке колись поставив апостолу Петру: «Чи любиш ти Мене?». І саме ця любов робить душпастиря гідним знаряддям у Божих руках для пастирства у Його винограднику.

На завершення насичених днів молитви та роздумів, від імені усього присутнього духовенства слова глибокої вдячності реколектанту висловив Високопреосвященний Архиєпископ і Митрополит Перемисько-Варшавський Євген Попович. Митрополит подякував Владиці Марюшу за влучні, життєві та надихаючі науки, які допомогли отцям по-новому поглянути на своє служіння та відновити духовні сили.

(ред)

Відродження структур Греко-Католицької Церкви в Польщі — 35 літ

У 1989 році у Греко-Католицькій Церкві в Польщі був висвячений, вперше після арешту у 1945 р. Владики Йосафата Коциловського, єпископ. Ним став о. Іван Мартиняк, спочатку як помічник **Примаса Польщі та генеральний вікарій вірних греко-католицького обряду.** 16 січня 1991 року Святіший Отець Іван Павло II призначив Його Преосвященство єпископа Івана Мартинякa, ординарієм Греко-Католицької Перемиської Єпархії. З того часу почали відновлюватися її структури, установи та парафіяльна мережа, яка, охопила всю територію Польщі, всюди, де проживає до сьогодні депортоване в 1947 р., в акції «Вісла», українське населення.

Перший в післявоєнній Польщі єпископ УГКЦ Преосвященний Владика Іван Мартиняк.

31 травня 1996 року Папою Іваном Павлом II в результаті реорганізації структур Греко-Католицької Церкви була утворена Перемисько-Варшавська Архиєпархія, змінивши таким чином Перемиську Єпархію.

У цей же день постала нова Митрополія Української Греко-Католицької Церкви — Перемисько-Варшавська. До її складу входили дві новостворені адміністративні одиниці: Перемисько-Варшавська архиєпархія та Вроцлавсько-Ґданська єпархія. На чолі митрополії був поставлений архиєпископ і митрополит Іван Мартиняк, а єпископом Вроцлавсько- Ґданської єпархії — Теодор Майкович.

7 листопада 2015 року Архиєпископ і Митрополит Перемисько-Варшавський Владика Іван Мартиняк у зв'язку із досягненням 75-ліття відходить на емеритуру. Його наступником стає Владика Євген Попович, тогочасний єпископ-помічник Перемисько-Варшавської Архиєпархії.

19 грудня 2015 року у катедральному соборі Святого Івана Хрестителя в Перемишлі відбувся чин інтронізації нового архиєпископа і митрополита Перемисько-Варшавського Владики Євгена Поповича. Архиєрейську Божественну Літургію очолив Отець і Глава Української Греко-Католицької Церкви Блаженніший Святослав Шевчук.

25 листопада 2020 року у Ватикані повідомлено про те, що Святіший Отець Франциск поблагословив рішення Синоду Єпископів Української Греко-Католицької Церкви і проголосив про утворення нової Ольштинсько-Ґданської Єпархії УГКЦ у Польщі. Територію нової єпархії виокремлено з території Перемисько-Варшавської архиєпархії та дотеперішньої Вроцлавсько- Ґданської єпархії. «Без зміни у назві залишається дотеперішня Перемисько-Варшавська архиєпархія. Площа її буде значно скорочена на північному сході Польщі, оскільки дотеперішні її території перейдуть до складу Ольштинсько-Ґданської єпархії. Нові кордони Перемисько-Варшавської архиєпархії включають територію латинських митрополій: Перемиської, Краківської, Люблінської, Лудзької, дієцезії Радомської, яка належить до митрополії Ченстоховської та архидієцезії Варшавської і дієцезії Варшавсько-Празької, які входять до Варшавської митрополії», — йдеться у Посланні владик УГКЦ у Польщі з приводу реорганізації церковних структур.

30 літ від утворення Перемисько-Варшавської Архиєпархії

31 травня 1996 р. Папою Іваном Павлом II була заснована нова церковна адміністративна одиниця УГКЦ в Польщі з єпископським осідком в Перемишлі. Перемиську Єпархію піднесено рішенням Апостольської Столиці до гідності архиєпархії. Отримала вона назву Перемисько-Варшавська Архиєпархія.

Греко-католицький собор св. Івана Хрестителя в Перемишлі.

Пропам'ятна таблиця на стіні перемиської катедри з нагоди передання «цього храму на катедральний собор Перемиської Греко-Католицької Єпархії — дня 2 VI 1991 року».

Чудотворна ікона св. Миколая.

Одночасно територію Перемиської Єпархії було поділено на дві частини вздовж річки Вісли. З території, яка знайшлася по лівому боці утворено нову церковну структуру, якою стала Вроцлавсько-Ґданська Єпархія з новим єпископським осідком у Вроцлаві.

Обі єпархії зцілила утворена тоді Перемишсько-Варшавська Митрополія. Одночасно дотеперішній Перемиський єпископ Іван Матриняк був піднесений до гідності архиєпископа та першого Перемишсько-Варшавського Митрополита. Новоутворену Вроцлавсько-Ґданську єпархію очолив новопризначений Владика Теодор Майкович.

Перемишсько-Варшавська архиєпархія УГКЦ сьогодні, це структурна одиниця Української Греко-Католицької Церкви із центром в Перемишлі і другим за значенням центром у Варшаві. Правлячим архиєреєм Перемишсько-Варшавської архиєпархії від 7 листопада 2015 року є Високопреосвященний Архиєпископ і Митрополит Євген Попович.

Катедральним храмом Перемишсько-Варшавської Архиєпархії є собор Святого Івана Хрестителя в Перемишлі.

Давня перемиська катедра на картині (зберігається в архіві архиєпархії).

* * *

До 1946 р., тобто до ліквідіції УГКЦ на львівському псевдособорі й арешту Владики Йосафата Коциловського, функцію греко-католицького катедрального храму в Перемишлі виконував давній костел св. Терези. Ця катедра була власністю Перемиської Єпархії.

У 1991 р., після виходу Церкви з підпілля, Папа Іван Павло II передав для катедри Греко-Католицької Церкви в Польщі давній єзуїтський костел, який став Собором Святого Івана Хрестителя. Про цю подію, що збулася 2 червня 1991 р., інформує меморіяльна дошка на фасаді храму. Першим його парохом став о. митрат Теодор Майкович, у майбутньому перший владика Вроцлавсько-Ґданської Єпархії УГКЦ (1996 р.).

У соборі св. Івана в Перемишлі сьогодні зберігається чимало реліквій. Тут ось знаходяться чудотворні ікони Святого Миколая та Пресвятої Богородиці з Кальварії Пацлавської, мощі пратулинських мучеників, митра блаженного Йосафата Коциловського, мощі — рука й омофор святого Йосафата. У храмі маємо також добірку сучасних ікон видатних особистостей нашої Церкви.

Давній костел, катедра, переобладнана під потреби храму східного обряду, встановлений іконостас (до війни знаходився в церкві в Любачеві). Ліворуч, на прицерковному майдані, збудована дзвіниця з трьома дзвонами.

(бт)

70 літ від упокоєння

«Чужа, холодна Воркута…»

Блаженний **Владика Григорій Лакота** народився 31 січня 1883 року в с. Голодівка (тепер Задністряни) Самбірського району Львівської області. Його батьки були бідними селянами, які утримували свою сім'ю за рахунок важкої праці в полі. Після закінчення чотирьох класів Комарнівської школи, хлопець продовжував навчання в академічній гімназії у Львові. 20 червня 1903 року Григорій вступив у Львівську Духовну семінарію, після закінченні якої 30 серпня 1908 року єпископ Константин Чехович висвятив його на священника та призначив сотрудником на парафії

Блаженний Григорій Лакота (1926-1930 рр.).

у Тростянці. Трохи згодом, побачивши ревність та чеснотливе життя о. Григорія Лакоти, кир Константин покликав його до Перемишля на свого особистого капелана, а водночас і на катехита в українській гімназії в Перемишлі.

В 1910–1913 рр. о. Григорій студіював у Відні, де в 1911 році здобув ступінь доктора богослов'я. 1913 року його було призначено професором Перемиської Духовної семінарії, де він викладав гомілетику і катехитику, а пізніше — історію Церкви та канонічне право. У 1918–1926 рр. о. Григорій був ректором Перемиської Духовної семінарії. 1-го червня 1925 року його було призначено Архипресвітером Греко-Католицької капітули в Перемишлі. У 1926 році Папа Пій XI призначив його єпископом-помічником Перемиської єпархії, а вже 6-го травня того ж року відбулася хіротонія номіната в соборі Різдва св. Івана Хрестителя.

У період першої більшовицької окупації Західної України (1939–1941 рр.) Перемиська єпархія була поділена німецько-радянським кордоном на дві частини. З цього приводу владика Йосафат Коциловський передав владиці Григорієві управління західною частиною єпархії з осередком у Ярославі. Після ІІ Світової війни польсько-радянський кордон пересунувся далі, на схід від Перемишля, тому місто опинилося на території комуністичної Польщі. Становище українців, а особливо духовенства та інтелігенції, стало дуже непевним. Прийшовши до влади, комуністи розпочали масові депортації та арешти. Ця сумна доля спіткала й владику Лакоту. За урядовим наказом владику Григорія насильно вивезли до Львова, де він поселився, за рекомендацією свого племінника о. Богдана Репетила ЧНІ, в однієї родини, яка проживала навпроти монастиря в с. Голоско. Але кир Григорій довго тут не затримався. Через місяць після приїзду до Львова (25-го червня 1946 р.) його заарештувала радянська міліція і відправила на суд до Києва. Властиво це не був суд, а лише „особоє совещаніє без суда", так звана „трійка". Після цього його вивезли до Воркути, присудивши 10 років ув'язнення. Тут владика спочатку працював у шахті, а пізніше, через слабке здоров'я, виконував різні роботи на території табору: носив воду, чистив у кухні картоплю, працював ковалем, двірником.

Взимку 1949 року здоров'я кир Григорія настільки ослабло, що його перевезли до табірного шпиталю в Абезь (180 км на південь від Воркути). В Абезі Кир Григорія, як ще працездатного, призначили в асенізаторську бригаду, котра була зобов'язана виконувати найбруднішу роботу. Це було навмисно зорганізоване табірною владою, щоб якнайбільше принизити владику та священників, які становили переважаючу частку працівників бригади. В'язні вирішили між собою, що владика не повинен виконувати цю ганебну працю, тому хотіли його замінити. Та він не погодився. Сказав, що на все є Божа воля, бажав нести свій хрест до кінця так, як цього хоче Господь.

Така поведінка пастиря була прикладом для інших каторжників. Удосвіта кожного дня священники, які перебували в цьому таборі, відправляли Службу Божу. За престол служили прості тумбочки для харчів. Усе це робилося надзвичайно обережно, бо, коли б дізналась табірна охорона, в'язні були б приреченими на голодну смерть у карцері. Владика Григорій мав таку велику пошану до Пресвятої Євхаристії, що не наважувався служити св. Літургію в жахливих табірних умовах. Але спрагнений Ангельського Хліба владика просив приносити йому св. Причастя щодня до лікарні.

Шпиталь, у котрому лежав кир Григорій, знаходився не на рідній землі, де його відвідували б родичі та друзі, а в далекому, жорстокому Сибірі, де панував лише холод і голод. Хіба міг хворий вла-

Ікона Блаженного Владики Григорія Лакоти. Собор св. Івана Хрестителя, Перемишль.

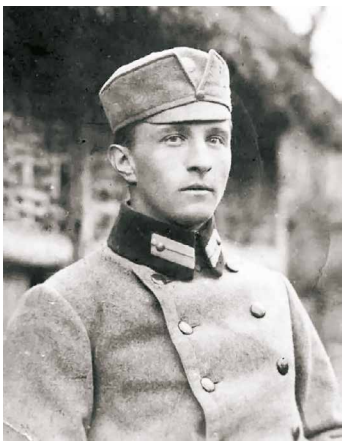
дика тут одужати? 5 листопада 1950 р. (за іншими даними 12 листопада) єпископ Григорій Лакота перенісся до вічного, щасливого життя, на котре він, без сумніву, заслужив своїм мучеництвом. Смерть владики Григорія була тиха і спокійна. Був при пам'яті до кінця, ще щось говорив до священників, які стояли біля його ліжка. Але раптово мова владики Григорія закінчилась і він немов би заснув, без стогону і крику.

В історії нашої Церкви владика Григорій залишився як непохитний свідок єдності Святої Церкви і мученик за Христову віру. Важкі поневіряння та суворе заслання не зламали сильного духу Христового апостола, навпаки, →

Роман Купчинський — співець стрілецької слави

(50 літ від упокоєння)

Купчинський Роман *(псевдоніми і криптоніми — Мусій Гак, Чіпка Галант, Галактіон Чіпка, Тойсам, М.Д.Т.С. та ін.)* — поет, прозаїк, критик, композитор, бард січового стрілецтва, учасник національно-визвольних змагань, старшина Легіону Українських Січових Стрільців та Української Галицької Армії, громадський діяч. Народився 24 вересня 1894 року в с. Розгадів (нині село Зборівського р-ну Тернопільської обл.) в сім'ї священника. Від 1896 жив у с. Кадлубиське Бродівського повіту на Львівщині. Від 1911 — член Товариства студентів вищих шкіл «Україна».

1913 закінчив Перемиську Гімназію. Цього ж року почав вчитися в Греко-Католицькій Духовній Семінарії у Львові. Був рекордсменом з легкої атлетики Запорозьких ігрищ, чемпіоном Галичини з легкої атлетики. На початку Першої Світової Війни разом з багатьма іншими студентами записався до оганізованого тоді Легіону УСС. На постоях вояків брав участь в організації шкільного навчання, читалень, хорів і оркестрових гуртів, видавав пресові листки, журнали.

Від 1915 разом з Л. Лепким, Ю. Назаруком, Н. Гайворонським, А. Лотоцьким, С. Чарнецьким, Ю. Шкрумеляком був членом Пресової квартири УСС; цього ж року опублікував у Відні в часописі «Вісник Союзу визволення України» свій перший вірш.

1916–17 був командиром чоти, 1917–18 — командантом сотні, ад'ютантом полку в ранзі поручника. Написав (писав слова і мелодії) багато стрілецьких пісень. Найпопулярнішою в той час стала написана ним 1918 р. в день відходу вишколу й коша на Херсонщину пісня «Зажурились галичанки».

Від 1919 служив в УГА. У липні 1920 у складі військ УГА, які відступили на територію Польщі, був інтернований. Мешкав у таборі Тухоля для старшин УГА. Після звільнення в лютому 1921 розпочав навчання у Віденському Університеті. Цього ж року опублікував драматичну поему «Великий день». 1922 продовжив студії у Львівському Таємному Українському Університеті і разом із бойовими друзями-митцями В. Бобинським і П. Ковжуном заклали літературну групу неосимволістів «Митуса», входив до редколегії однойменного журналу.

Від 1924 редагував газету «Діло». 1926 почав писати тексти для новоутвореного Л. Лепким ляльківого театру «Вертеп наших днів». 1928 опублікував дві перші частини роману-трилогії про стрілецьке життя «Заметіль» (3-тя частина побачила світ 1933). Від 1933очолював Товариство Письменників і Журналістів ім. І. Франка, працював →

www.gulag.online/articles

вони показали глибоке свідчення могутності Церкви Божої і незламності у святій вірі.

З огляду на великий авторитет серед каторжан начальство погодилося на нечувані для системи поступки: поховронити його за християнським звичаєм, у справжній труні з вирізьбленими ромбиками та з покладеними на грудях енколпіоном і панагією, що через багато років дало змогу ідентифікувати останки, які влітку 2001 перевезено в Україну. Проголошений блаженним 27 червня 2001 р. у Львові Папою Іваном Павлом II.

* * *

«Нема такого стану в суспільстві, щоб не дозволяв чи не уможливляв освячувати самого себе. (…) І ніхто з нас не може мати в цьому якоїсь перешкоди. При ріллі й ремеслі, у фабриці й торгівлі, в канцелярії й стодолі, в школі й при кухні можна себе освячувати, як освячується чернець у монашій келії. Бо освячуватися можна не тільки колініприклонно зо зложеними руками до молитви, але покутувати, робити добрі постанови і сердечно духом молитися можна теж й тоді, коли в наших руках сокира або молот, серп або коса, ножиці або шило, перо, голка, долото чи пензлик».

«В спасенному ділі освячення себе не можуть спиняти нас ні не пригожі обставини, ні невідповідне окруження, ні злі приклади других. Чим більше несприятливих обставин і перешкод в нашому освяченні, тим більше має бути наша душевна праця й старання за наше освячення, тим більше треба нам зблизитися до Христа Господа, тим сильніше Його визнавати і наслідувати в нашому житті. Так поступали всі правдиві Христові ісповідники, що в дуже несприятливих часах і обставинах, між невірними й безбожними у всіляких терпіннях і невигодах освячували себе і зростали на душевних силах і геройських чеснотах».

«Блаженний Григорій Лакота. Перемиський єпископ-помічник. Зібрані послання і проповіді. Перемишль, 2005 рік»

у видавництві «Червона калина». Разом з В. Софронівим-Левицьким написав сценарій фільму «Для добра і краси» (знятий Ю. Дорошем 1936–37).

З початком Другої Світової Війни та приєднанням земель Західної України до УРСР у вересні 1939 переїхав до Кракова, працював там в Українському Видавництві, друкувався в газетах, зокрема у «Краківських вістях». Наприкінці ІІ світ. війни виїхав до Німеччини, займався літературною діяльністю.

В 1949 емігрував до США. Від 1950 — член управи Літературно-Мистецького Клубу в Нью-Йорку. Співпрацював з газетою «Свобода», публікував спогади і художні твори в українській періодиці США і Канади. Був членом головної редакційної колегії журналу «Вісті Комбатанта». 1952 увійшов до складу ініціативної групи, яка організувала Спілку Українських Журналістів Америки (1958–60 був її головою). 1964 опублікував «Мисливські оповідання», 1965 — травестійно-героїчну поему «Скоропад» (відновлений варіант втраченого в 1940-х рр. тексту, що був написаний 1919–22).

Автор слів і мелодій понад 80 стрілецьких пісень — героїчних, маршових, історичних, ліричних, розважальних, створених переважно на основі справжніх подій, про конкретних людей («Заквітчали дівчатонька», «Був собі стрілець», «Ірчик» та ін.).

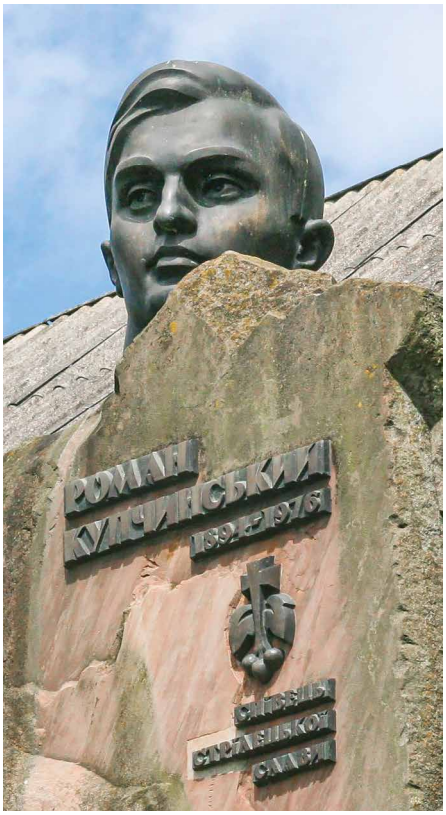
Багато пісень Купчинського стали народними («Їхав козак на війноньку», «Як з Бережан до Кадри», «Зажурились галичанки», «Човен хитається» та ін.). «Ода до пісні» Купчинського стала програмним шкільним твором в українській діаспорі. Його твір «Боже Великий, Творче Всесвіту…» став національно-релігійним гимном багатьох українців. Вершиною поетичної творчості Купчинського вважається неопублікована збірка «Село», рукопис якої зберігається у Львівській Національній Науковій Бібліотеці України імені В. Стефаника.

В останні роки свого життя тяжко хворів. Помер 10 червня 1976 року в м. Оссінг (шт. Нью-Йорк, США).

1977 посмертно опубліковано повну збірку пісень Купчинського «Ми ідемо в бій» та збірку віршів і прози «Невиспівані пісні».

Замовчувані в радянські часи в УРСР твори Купчинського тепер перевидаються, його пісні часто звучать у радіо і телепрограмах. На пошану Купчинського в його рідному селі — Розгадові — в 1989 започатковано проведення щорічного пісенного фестивалю «Стрілецька слава», 1990 — відкрито меморіальну дошку й освячено музей (розташовується в його родинній хаті — колишньому парафіяльному будинкові; син Купчинського — Юрій — передав музеєві листи й документи батька), у жовтні 1994 до 100-ліття від дня його народження відкрито пам'ятник (скульп. П. Кулик, архіт. В. Блюсюк).

за: Бібліотека Української Літератури

Пам'ятник Р. Купчинському в селі Розгадів.

Лісова пісня

Чи знаєш ти найкращу в світі пісню,
Як ліс шумить і грає темний бір?
Чи знаєш ти цю тишу благовісну,
Як ліс мовчить і молиться до зір?

Чи знаєш ти прекрасну ту картину,
Як місяць-князь зійде на дерева,
Як срібний шовк обгорне всю долину
І заблищить блилянтами трава?

Чи знаєш ти ті пахощі весняні,
Як перший лист на вітрі затремтить,
Як зацвітуть фіялки на поляні
І сок беріз від сонця закипить?

Той шум лісів, ті пахощі весною,
І місяць-князь, і соняшне тепло
Ходитимуть до віку за тобою,
Куди б тебе життя не занесло.

Накрила нічка

Накрила нічка, тай тихесенька,
Земленьку кругом.
Лиш вітер мряки жене злегенька
Над розіспаним лугом.

І до любови накликає
Чарівниченько-соловій.
А місяць срібний розтягає
Чарівну пряжу мрій.

Там при окопах на долині
Стоїть поручник молодий.
Йому щохвилі вилітає
Зітханнячко з грудей.

«Спи, дівчино, спи, кохана,
Злоті мрії-сни.
І про мене, голубонько,
Не забудь спімни».

А там у Львові музики грають,
Танець жваво йде.
Дівочі очі як зорі, сяють,
Любка всім вперед веде.

І усміхається чарівно,
І клонить голову на грудь.
А сотник просить, сотник молить:
«Кохана, не забудь».

Сіріє ранок, світла гаснуть,
Тяжіє сонна голова.
А сотник шепче ще до вушка
Прощальнії слова.

«Спи, дівчино, спи, кохана,
Злоті мрії-сни.
І про мене, голубонько,
Не забудь спімни».

Ударив гранат, як грім гримучий,
Землю розгорнув.
Збудив окопи і ліс дрімучий,
І ставок, що вже заснув.

Там при окопах на долині
Лежить поручник молодий.
Йому потічком випливає
Червона кров з грудей.

І знову стихло все довкола,
Ставок заснув, здрімнувся ліс.
А тільки вітер по соснині
Зітхання тихо ніс.

«Спи, дівчино, спи, кохана,
Злоті мрії-сни.
І про мене, голубонько,
Не забудь спімни».

«Люблю не знати»:

о. проф. Міхал Геллер і розум, який не боїться віри

12 березня 2026 року о. проф. Міхалові Геллеру виповнилося 90 років. У той самий день в аудиторії Ягеллонського Університету в Кракові відбулася ювілейна зустріч, поєднана з презентацією книжки-розмови «***Siedem ważnych słów. Michał Heller w rozmowie z Wojciechem Bonowiczem***». Назва зустрічі була дуже характерна для самого ювіляра: «Lubię nie wiedzieć» — «Люблю не знати».

О. Міхал Геллер народився 12 березня 1936 року в Тарнові. Він є католицьким священником, філософом, космологом і богословом. Професор філософських наук, спеціяліст у галузі філософії природи, фізики, релятивістичної космології та відносин між наукою і вірою. Був також пов'язаний з Ватиканською астрономічною обсерваторією і є членом Папської Академії Наук. У 2008 р. отримав Нагороду Темплтона, що присуджується людям, які порушують великі питання на межі науки, філософії та релігії.

Його дитинство було позначене драмою війни. У 1940 році родину Геллерів було вивезено до Сибіру. Після повернення до Польщі він вступив на дорогу священства, а пізніше на дорогу науки. І це в ньому цікаве: він ніколи не зробив із цих двох доріг війни. Усе його життя показує, що чесна віра не мусить боятися розуму, а чесна наука не повинна вдавати, що вже відповіла на всі запитання людини.

У науковій праці Геллер займався передусім філософією природи, релятивістичною космологією, загальною теорією відносності, історією і філософією науки. Його цікавили питання про структуру Всесвіту, час, простір, початок космосу, просторово-часові сингулярності та математичність світу. Це не є «декоративні» теми, які можна додати до проповіді, щоби вона звучала мудріше. Це серйозна галузь досліджень, яка вимагає математики, теоретичної фізики і філософської дисципліни. Осередок міждисциплінарних досліджень вказує, зокрема, на його докторат з релятивістичної космології в Люблінському Католицькому Університеті та багаторічну викладацьку працю з філософії науки і логіки.

Важливою ділянкою досліджень професора була також некомутативна геометрія і теорія групоїдів. Простіше кажучи, йдеться про математичні інструменти, які можуть допомагати описувати такий рівень дійсності, на якому наші звичайні поняття простору і часу вже перестають бути достатніми. У матеріялах Нагороди Темплтона підкреслювалося, що Геллер бачив у цих інструментах можливий шлях до осмислення початкової космологічної сингулярності та фундаментального рівня фізики, де, можливо, ще немає простору і часу в класичному значенні.

Папська Академія Наук.

І саме тут видно його феномен. Геллер не використовує науку як дешевий апологетичний аргумент. Він не каже: «*Фізика чогось ще не знає, отже, туди вставмо Бога*». Такий Бог був би лише латкою на дірах у нашому знанні. А коли наука цю діру заповнить, такий «*Бог*» мусить відступити. Геллер мислить інакше. Бог не є елементом фізичного рівняння. Бог не є однією з причин усередині світу, поруч із гравітацією чи елементарними взаємодіями. Питання про Бога є глибшим питанням: чому взагалі існує раціональний, упорядкований світ, який можна досліджувати?

Тому для Геллера наука і віра не є двома арміями, що стоять одна навпроти одної. Вони радше є двома різними способами доторкнутися до дійсності. Наука питає, як діє світ. Фізика описує його закони, моделі й залежності. Філософія питає про передумови, сенс і межі цього опису. Богослов'я питає про створення, про Бога, про остаточну основу існування. Коли кожна з цих галузей пам'ятає про свій метод і свої межі, не потрібно робити з них ворогів.

У 2008 році Геллер призначив кошти з Нагороди Темплтона на утворення Центру Коперника міждисциплінарних досліджень у Кракові. Це дуже промовистий жест. Він заснував простір, у якому можуть зустрічатися фізики, філософи, богослови, біологи, математики та історики науки. Центр Коперника до сьогодні є одним із найважливіших місць у Польщі, де ведеться розмова між природничими науками, філософією і богослов'ям.

Геллер потрібний Церкві саме тому, що не дає легких відповідей. Він вчить, що християнин не мусить боятися телескопа, квантової фізики, космології, еволюції чи математики. Якщо світ створений Богом, то правда, відкрита наукою, не може бути ворогом віри. Вона може бути складною, може змушувати до корекції наших уявлень, може руйнувати наївні схеми. Але вона не мусить нищити віри. Вона може її очищати.

Його «*люблю не знати*» не означає похвали невігластву. Це похвала чесності. Учений знає, що кожна добра відповідь відкриває наступні питання. Богослов знає, що тайна Бога не закінчується там, де людина уклала правильне визначення. А віруюча людина повинна знати, що віра без мислення легко стає забобоном, а розум без покори легко стає гординею.

Тому ювілей 90-ліття о. проф. Міхала Геллера є чимось більшим, ніж річниця видатного науковця і священника. Це нагадування, що Церкві потрібні люди, які думають. Такі, що не втікають від питань молодих людей про космос, початок світу, закони природи, свідомість чи межі науки. І такі, що вміють спокійно сказати: ми не все знаємо, але саме тому варто шукати далі.

о. Христофор Євдабнік

Іван Крип'якевич
(140 літ від народження)

Крип'якевич Іван народився у Львові 25 червня 1886 року в сім'ї теолога. Після

Професор Іван Крип'якевич.

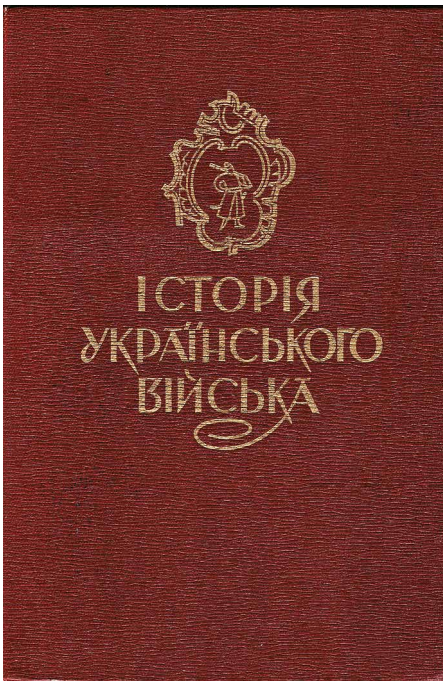
ліквідації унії родина переїхала у Львів. Початкову освіту він здобув вдома та сільського диякона. В 1904 році майбутній науковець закінчив польську гімназію. Ставши студентом філософського факультету Львівського університету (1904–1909 рр.) він виступав з іншими студентами за українізацію закладу. Саме тут Іван Крип'якевич стає учнем М. Грушевського і під його керівництво починає досліджувати ранньомодерну історію України.

Разом з тим Іван Крип'якевич, будучи членом студентського союзу, бере активну участь в українізації університету. За це його ув'язнили 1 лютого 1907 року за порушення громадського спокою. В 1908 році він організував «Просвітній кружок» та співпрацював з «Просвітою». Деякий час виконував обов'язки бібліотекаря в «Академічній громаді» та розробив інструкцію для люстраторів читалень, узагальнюючи досвід бібліотек Німеччини, Росії, США, Польщі, Норвегії.

Після закінчення університету Крип'якевич починає вчителювати в Рогатинській гімназії ім. Володимира Великого. Після захищення докторської дисертації «Козаччина і Баторієві вольності» Іван Петрович працює молодшим бібліотекарем Наукового Товариства Шевченка. Продовжуючи педагогічну діяльність в Академічній гімназії Львова, гімназіях Жовкви та Рогатина.

Могила І. Крип'якевича на Личаківському кладовищі. Скульпторка Теодозія Бриж та архітекторка Лариса Скорик.

Наступні роки відзначилися його активною діяльністю:

— 1918–1919 роки — викладав в Кам'янець-Подільському державному українському університеті на посаді приват-доцента,
— 1921–1924 роки — викладав у Львівському українському таємному університеті на посаді професора,
— 1934–1939 роки — викладав у львівській Богословській академії історію України,
— 1921–1922 роки — працює в Комітеті охорони військових могил, шукаючи стрілецькі могили в Галичині,
— 1923–1925 роки — бере участь у товаристві «Плай»,
— 1920–1934 роки — є секретарем Історично-філософічної секції товариства ім. Шевченка.

В 1941 році Крип'якевич отримує ступінь доктора історичних наук без подання дисертації. Під час окупації нацистами працював редактором «Українського видавництва». Коли в 1944 році місто Львів було звільнено від гітлерівців, він працює в поновленому Львівському Університеті як декан.

В цей період його звинуватили в тому, що він є противником марксизму і примусово перевели до Києва під нагляд органів держбезпеки. В 1946 році професор обіймає посаду старшого наукового співробітника Інституту Історії України АН УРСР та на півставки завідувачем відділу стародруків Бібліотеки АН УРСР.

Нарешті в травні 1948 року вчений повертається до Львова, де два роки займав посаду старшого наукового співробітника Українського Державного Музею Етнографії та художнього промислу АН УРСР. В період 1953–1962 років працює директором новоутвореного Інституту суспільних наук АН УРСР. 18 листопада 1958 року вченого обраний членом АН УРСР і він вже не повертається до викладання.

В 1959–1965 роках Іван Крип'якевич входив до редколегії Радянської Енциклопедії, де опублікував статті про Україну, переважно середніх віків.

Помер видатний науковець 21 квітня 1967 року та похований на львівському Личаківському кладовищі.

Іван Крип'якевич творчість

Редагував та друкував матеріали в таких журналах: «Молода Україна», «Літературно-науковий вістник», «Дзвінок», →

До 155-ої річниці від дня народження Лесі Українки

(науково-популярна конференція)

Важлива подія в дидактично-освітньому плані відбулася 26 лютого 2026 року в бартошицькій українській школі. Це була науково-популярна конференція на тему: **«Феномен Лесі Українки. До 155-ї річниці від дня народження письменниці»**. У програмі конференції були прочитані доповіді вчителів-фахівців, які працюють із українською мовою та культурою.

Директор школи Любомира Тхір представила доповідь **«Леся Українка в бартошицькійшколі»,** у якій розповіла про історію заснування школи, надання імені, її розвиток та роль постаті письменниці у формуванні шкільних традицій.

Д-р Мирослава Четирба-Піщако, вчителька української мови міжшкільного пункту навчання української мови в Ольштині, виступила з доповіддю **«Леся Українка в шкільній практиці»,** поділившися досвідом використання творів письменниці на уроках української мови та літератури.

Учитель української мови міжшкільних пунктів навчання у Лідзбарку Вармінському, Свйонтках і Доброму Місті, мгр Петро Табака представив тему: **«Інтернет-ресурси про життя та творчість Лесі Українки»,** звернувши увагу на сучасні цифрові матеріали, які можуть бути корисними для учнів і вчителів.

Міжкультурна асистентка школи Людмила Шубіна у доповіді **«Що варто знати українським дітям про Лесю Українку»** підкреслила значення постаті письменниці для формування культурної ідентичності українських дітей.

У конференції взяли участь вчителі школи, запрошені гості та старші учні школи. Для учнів школи, яка носить ім'я Лесі Українки, участь у конференції мала особливе значення. Вони мали нагоду глибше пізнати життя і творчість своєї патронки, зрозуміти її роль в українській культурі та історії, а також відчути гордість за те, що навчаються у школі, пов'язаній з іменем видатної постаті. Зустріч стала для молоді також важливим досвідом — вони станули віч у віч зі страшим поколінням бартошичан причетних до організації нашої школи 35 років тому.

Освітня подія була також важливою для педагогічної спільноти, яка працює з українськими дітьми і молоддю, та сприяла обміну досвідом, популяризації творчості Лесі Українки й поглибленню знань про її спадщину.

Любомира Тхір

Доповненням конференції стала художня програма складена головно на основі творів Л. Українки у виконанні учнів бартошицької школи.

«Історичні листки», «Ілюстрована Україна», «Політика», «Історичний вісник».

Автор 4 навчальних книг: «Коротка історію України для початкових шкіл та першої класи гімназії», «Шляхи слави українських князів», «Оповідання з історії України для нижчих кляс середніх шкіл», «Огляд історії України. Для вищих кляс середніх шкіл та вчительських курсів».

Є автором понад 600 наукових праць. Найвідоміші: «Матеріали до історії української козаччини» (1914), «Студії над державою Б. Хмельницького» (1925–1931), «Богдан Хмельницький» (1954) та ін. Крім того, в доробку вченого є праці з історіографії («Українська історіографія»), археології, історії культури, краєзнавства («Історія української культури», «Історичні проходи по Львові», «З історії Гуцульщини»), численні науково-популярні нариси з історії України («Велика історія України», «Історія українського війська».

Зокрема великою популярністю серед любителів княжого міста Львова й шанувателів історії втішається написана барвистою мовою книжка-путівник «Історичні проходи по Львові».

за: *dovidka.biz.ua*

35 літ парафії Пресвятої Трійці в Ґіжицьку

У буремному 1947 р. на територію сьогоднішньої Ґіжиччини під час депортаційної акції „Вісла” привезено кілька тисяч українців з теренів південно-східної Польщі. Людей вирваних із кореняими, позбавлених хатів, змушених залишити все, що було їм найдороще. Люди не знали, де опинилися і що на них чекає; проте саме ця країна стала початком їхнього нового життя на чужині.

Побожному народу цілий час мріялося про те, щоб мати власну церкву, щоб богослужіння відправляти на місці. За цей час приїздили до Хшанова, де невтомно працював подвижник о. Мирослав Ріпецький. Не один раз отці зверталися до римо-католицьких парафій з проханням про можливість відправ у неділі і свята в їх костелах. Однак відповідь завжди була негативна.

Перші ініціативи щодо організації богослужінь в Ґіжицьку були започатковані в листопаді 1990 року за активної підтримки отця Марка Скірки ЧСВВ, хоча формально парохом був призначений о. Петро Кушка ЧСВВ. 20 листопада 1990 року було подано офіційне звернення до міської влади з проханням про виділення земельної ділянки під будівництво храму. На 21 листопада 1990 року скликано збори вірних, на яких було покликано комітет будови церкви на чолі з п. Мирославом Біласом, який виявився добрим духом будови та щедрим її меценатом. До складу комітету увійшли: Роман Качмар, Владислав Бунько, Катерина Гамулка, Марія Бутрим, Євген Любас, Іван Пік, Зенон Дранка, Станіслав Міхніч, Мирон Міштук, Теодор Филяк, Ярослав Кордан, Дмитро Шарко.

Церква Пресвятої Трійці в Ґіжицьку.

Одночасно з турботами про земельну ділянку, черговий раз проводились переговори з місцевою євангельською парафією щодо можливості проведення греко-католицьких богослужінь у їхньому храмі. В той час євангельським парохом в Ґіжицькубув о. Януш Ягуцький, який цього разу прийшов з великою допомогою.

Ділянку під будову храму закуплено 21 травня 1991 року і того самого дня міська влада нотаріально передала її у довічне користування парафії для будівництва церкви. Після отримання письмових дозволів почалися будівельні роботи. Проєкт храму розробив архітектор інженер Яцек Мермон з Перемишля.

Освячення новозбудованого храму відбулося 17 червня 1995 року, його здійснив Владика Іван Мартиняк. Важлива та велика подія зібрала численні натовпи вірян не лише з Ґіжицька, а й із навколишніх міст і сіл. Атмосфера була наповнена урочистістю, вірою та єднанням, що підкреслювало значення цієї події для всієї місцевої громади.

Протягом наступних років парафіяни зосереджували свої зусилля на впорядкуванні храму та прилеглої до нього території. У 1998 році було встановлено систему опалення, але воно не забезпечувало необхідного тепла в церкві, тому через кілька років його модифікували. В 1999 році компанія Ярослава та Анни Телепко розпочала будуву паркану навколо храму. Наступно в церкві був встановлений іконостас *(ікони до нього писали Катерина і Збігнєв Варакси з Видмін).*

І коли сьогодні ми милуємося красою Ґіжицька, варто на мить зупинитися і прислухатися, бо в шелесті води й подиху вітру живе не лише спокій, а й пам’ять про тих, хто прийшов сюди не за власним бажанням, але зумів вистояти і запустити корені.

Ірина Патра
(фрагмент)

«Ми сьогодні прибули тут (...)

(Закінчення з 3 сторінки)

Коли в Ярославі збудували новий храм (1717–1747), в ньому була приміщена ікона Богородиці, що раніше знаходилася в іншій ярославській церкві — Успіння Пресвятої Богородиці. Ікону буллею Папи Пія VI від 22 листопада 1779 року проголошено чудотворною.

Після виселення українців з території південно-східної Польщі парафія Преображення Господнього в Ярославі перестала існувати, храм був зачинений, але чудотворна ікона залишалася в ньому. У 1974 її разом з бічним престолом перенесли до місцевої реставраційної майстерні, яка здійснила перші дослідження ікони. Згодом (1977) ікону за розпорядженням міського голови передали до музею Ярослава.

1987 року, коли було відновлено парафію, духовенство клопотало про повернення ікон та престолів до храму. Чудотворна ікона «Двері Милосердя» 1993 року була повернена до храму.

18 серпня 1996 року Кардинал Ахілле Сільвестріні та Митрополит Іван Мартиняк за численної присутності достойників Греко- і Римо-Католицької Церков і мирян коронували ікону. Корони освятив Папа Іван Павло II.

День Вишиванки — 20 раз

День Вишиванки — спонтанне і суто українське свято, цього року припало на третій четвер травня — 21.

Його організатори закликають цього дня Українців з усіх куточків України та світу одягнути вишиванки, показуючи таким способом єдність всього народу, зокрема хуртовиною московитської агресії розсіяного по всьому світу та його духовну свідомість.

Так діється від 2006 року, коли-то заініціювала йото тоді ще студентка Леся Воронюк, сьогодні письменниця, сценаристка, продюсерка, режисерка, журналістка та громадська діячка.

Вишивка має для української нації особливе духовне і символічне значення. Ми сьогодні розсіяні по всій Землі, де зокрема прихистку шукають жінки з дітьми, що були змушені покинути рідний край перед варварством війни. В п'ятому році війни, коли над Україною літають ворожі ракети і дрони, вишита сорочка, демонструє генетичний код нації, символізує незламність народу, його єдність, де би не проживав, глибокий зв'язок поколінь та стала зброєю, яка показує патріотизм Українця і вірність традиції.

21 травня 2026 року Українці світу зодягнулися у вишиванки, яких барвисті кольорі і заховане в них сонце печуть московитів не гірше пропаганди та вогнепальної зброї.

Два кольори

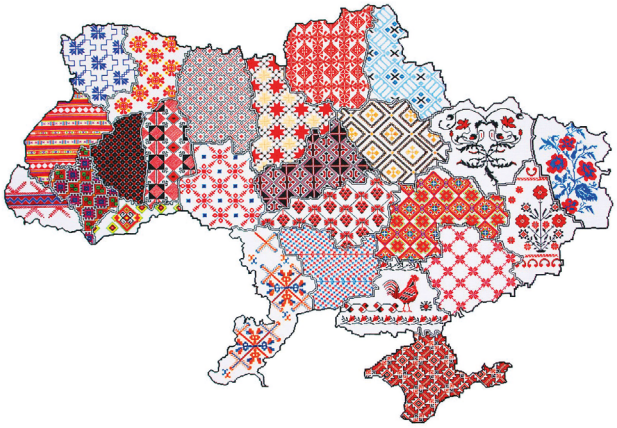
Дмитро Павличко

Як я малим збирався навесні
Піти у світ незнаними шляхами,
Сорочку мати вишила мені
Червоними і чорними нитками.
Два кольори мої, два кольори,
Оба на полотні, в душі моїй оба,
Два кольори мої, два кольори:
Червоне — то любов, а чорне — то журба.
Мене водило в безвісті життя,
Та я вертався на свої пороги,
Переплелись, як мамине шиття,
Мої сумні і радісні дороги.
Мені війнула в очі сивина,
Та я нічого не везу додому,
Лиш горточок старого полотна
І вишите моє життя на ньому.

Я сорочку знайду вишиванку

Андрій Малишко

Я сорочку знайду вишиванку
І надіну, як хлопчик, радий.
По барвінку піду на світанку —
Молодий, молодий, молодий!
Щоб ярилися трави у квітні,
Зорі сяли, як гострі мечі,
І дуби зашуміли розквітні,
Найрідніші мої родичі.
Найкоханіші, милі, сторукі,
Чорнокорі, зелені, як світ,
Щоб не знати ні снів, ані муки
На дорозі розгойданих літ.
Буде жито за батьківським домом,
Добривечір, привіти прості.
Я Дніпро розхлюпочу шоломом,
Щоб посіяти рожі густі.
У намисті, у росах дорожка
Засиніє в зеленім саду,
І, притомлений Котигорошко,
Я на груди землі упаду.

На світлині — діти й молодь Української Початкової Школи ім. Лесі Українки в Бартошицях.

Андрій Ожеховський
(1933–2026)

У суботу 21 лютого 2026 р. упокоївся в Бозі на 92 році життя Андрій Ожеховський — уродженець Радави Ярославського повіту Ряшівського воєвідства, видатний член української громади Лелькова.

Андрій Ожеховський народився 1 липня 1933 р. в родині Іллі та Анастасії. Їхню сім'ю, подібно, як і інших мешканців околиць Радави польське військо почало виселяти 8 червня 1947 року. На даний час його батько встиг на своїй землі в селі Цєнка посіяти збіжжя й посадити картоплю. Як покійний згадував у своїх спогадах, все це залишилося. Депортованих українців військо скерувало в напрямку Сіняви, а потім до Ґродзіска Долішнього (Лежайський повіт), де вже були підготовані вагони для транспорту виселюваних. Їм сказали, що їдуть на «повернуті землі». Родина Ожеховських нараховувала семеро осіб. Привезли їх на залізничний вокзал до Орнети, звідки потрапили до Дембовця.

Дуже скрутне життя українських селян в несприятливому середовищі дещо полегшало після 1953 року, тобто тоді, коли помер сатрап і деспот Сталін.

У 1956 р. в Польщі було засноване Українське Суспільно-Культурне Товариство й Андрій Ожеховський став його активним членом з усяких сил організуючи культурне і освітнє життя переселенців. Часто запрошував до Лелькова на шевченківські концерти «Думку» з Гурова Ілавецького. Бували тут «Журавлі». Зокрема дбав про передплату одинокої в Польщі україномовної газети «Наше Слово». Заохочував і помагав організувати хори — в Яженю і Лелькові.

Зокрема активно заангажувався в організацію організованих над озером в Ґлембоцьку «Ватр» — своєрідних місцевих фестивалів українських пісень і танців. Виступали тут, між іншими, Іван Мацялко й «Тріо Маренич».

Взяв участь у першому з'їзді ОУП в Варшаві.

Андрій Ожеховський був також активним членом парафіяльної ради дуже заангажованим в будівництво греко-католицького храму в Лелькові.

Останні роки життя покійного Андрія, це була довготривала боротьба з виснажливою хворобою, яка Його змогла.

Вічна Тобі пам'ять, Дорогий Приятелю!

Друзі з Лелькова та Гурова Ілавецького

Василь Стус

Як добре те, що смерті не боюсь я
і не питаю, чи тяжкий мій хрест.
Що вам, богове, низько не клонюся
в передчутті недовідомих верств.
Що жив-любив і не набрався скверни,
ненависті, прокльону, каяття.
Народе мій, до тебе я ще верну,
і в смерті обернуся до життя
своїм стражденним і незлим обличчям,
як син, тобі доземно поклонюсь
і чесно гляну в чесні твої вічі,
і чесними сльозами обіллюсь.
Так хочеться пожити хоч годинку,
коли моя розів'ється біда.
Хай прийдуть в гості Леся Українка,
Франко, Шевченко і Сковорода.
Та вже! Мовчи! Заблуканий у пущі,
уже не ремствуй, позирай у глиб,
у суще, що розпукнеться в грядуще
і ружею заквітне коло шиб.

(Цей вірш Василь Стус написав 20 січня 1972 року в камері попереднього ув'язнення КДБ на восьмий день свого першого арешту.)

Висловлюємо щирі співчуття
Преосвященному
отцю митрату Богданові Панчаку
та його рідні з приводу тяжкої втрати — смерті батька

п. Василя Панчака

Царство Небесне! Вічна і світла Йому пам'ять!

Приятелі з редакції «Благовіст»
та парафіяни Гурова Ілавецького

10 травня 2026 року

о. митрат Стефан Батрух

відзначив 35-у річницю ієрейських свячень.
З нагоди цього гарного ювілею передаємо Отцю наші найкращі вітання.
Нехай Всевишній Господь Бог щедро обдаровує Його кріпким здоров'ям,
щастям радістю, Своїми ласками, скріпляє Його зусилля
у дальшій священничій послузі. Бажаємо щедрих дарів
Святого Духа. Нехай Пресвята Богородиця охороняє
Його Своїм омофором на многі та благі літа.

Щастя, миру й Божої благодаті
— бажають сестра і брати

БЛАГОВІСТ — суспільно-релігійний бюлетень. Видає Українська Греко-Католицька Церква у Польщі. Редакція працює на громадських засадах. Редагує колегія: **Владика Аркадій Трохановський, о. митрат Богдан Панчак , о. Микола Костецький** — координатор від Перемисько-Варшавської архиєпархії, о. **Євген Сухий** — координатор від Вроцлавсько-Кошалінської єпархії. Відповідальний редактор **Богдан Тхір** (бт). **Аркадій Стопа** — технічні консультації. *Погляди авторів публікацій не завжди сходяться з точкою зору редакції. В оправданих випадках застерігаємо собі право виправляти і скорочувати авторські тексти.*

Kuria bp, ul. Biskupa Jana Śnigurskiego 2A, 37-700 **Przemyśl**, tel/fax 16 678-78-68, e-mail: *kuria@przemyslgr.opoka.org.pl*; **Kuria bp**, Pl. Nankiera 15a, 50-140 **Wrocław**, tel./fax 71 343-94-77; fax 71 343-94-67, e-mail: **konsystoria@wro-gda.opoka.org.pl**; **Kuria bp**, ul. Lubelska 12, 10-405 **Olsztyn**, tel: 89 539 60 48, e-mail: **eparchia.kontakt@gmail.com**

Adres redakcji: BŁAHOWIST; ul. Kościuszki 28/3, 11-220 Górowo Iławeckie, tel. 89 761-04-21, e-mail: **blahowist@poczta.onet.pl**, konto: Bank Spółdzielczy w Górowie Ił, Nr 08 8855 0004 2003 0006 3515 0001